

## **Az iskola biztonságáért munkabizottság Szülők szerepe, az iskola, a család felelőssége, a nevelés altéma**

### **Helyzet:**

A szülői ház és az iskola közti kapcsolat még a törvényekhez igazodó állapotában is igen szélsőséges, egyenetlen. Kimutathatóak a kétoldalú bizalmi válság jelei. Az iskola nehezen értelmezi át szerepét, melyben szolgáltató, kliensei elvárásaira figyelő szervezetként kell működnie, a társadalmi rétegződés szerint roppant heterogén szülői társadalomban különböző stratégiák alakultak ki. Vannak az együttműködésnek jó példái, de érzékelhető a „rábízom az iskolára a gyereket, csináljon vele, amit akar” attitűd, s érzékelhető egy fölényes „az adómért mégiscsak én diktálok” szélsőség is. A hagyományos formák fellazultak. A családok jelentős részének életmódja a hagyományos „szülői munkaközösségi” funkciókat sem teszi lehetővé, zavar támadt (folyamatosan 1978 óta) a családlátogatások funkcióját illetően, az ún. „titokvédelmi” passzus körüli politikai viták annak idején sok pedagógust elbizonytalanítottak. A hagyományos együttműködési formák formálissá váltak, szétzilálódtak. Más esetekben a társadalmi rétegződés polarizálódása alapján az „együttműködő partnerséget” az adott iskolát környező szülői társadalomnak egy rétege, többnyire középosztályhoz tartozó rétege élvezheti, ők a szülői értekezletek, fogadóórák stb. szorgos látogatói.

Az iskolai házirendek ismertsége, társadalmi legitimizációja (szülői együttműködés a házirend normáinak kialakításában) elmarad a várttól.

Tagadhatatlan, hogy a szervezeti átalakítások (összevonások, új nagyintézmények létrehozása körzetközpontokban, kistérségi központokban) visszavetette a szülői társadalom és az alma mater kialakult kapcsolatrendszerét, az új viszonyokra ez még nem alakult ki. A szülői társadalom alapvetően szervezetlen. Az iskolaszék-program (ebben is szerepet játszottak politikai cikk-cakkok) alulmaradt a várakozásoktól, a Comenius-program „partnerközpontú” ideája jórészt erodálódott a programmal járó adminisztrációs terhek miatt, kevés intézményben élénkítette meg a szülői ház és az iskola kapcsolatát.

A családi nevelési hagyományok és értékek gazdag multikulturalizmusát az iskolai pedagógiai programok és praxis nehezen követte.

Megkerülhetetlen az a tény is, hogy a családi nevelés kötelei is lazultak, a modernizáció, az ifjúsági kultúra, a média hatása, az ifjúsági intézményrendszer piacosodása, ill. elszegényesedése rontotta a felnőtt-gyermek kapcsolat minőségét, kultúráját és „üzem módját” is - voltaképpen a társadalom minden rétegében, de különösen a szakiskolában továbbtanuló, nem kis részt a társadalom perifériáján elhelyezkedő családokból származó kamaszok világában.

### **Javasolt intézkedések**

(abból a megállapításból kiindulva, hogy a törvényi keretek megfelelőek, hiszen mind jogokat és kötelezéseket világosan meghatároznak – egyénileg és kollektíve is – s szülők számára)

- egyetértésben a fenntartókat képviselő szervezetekkel a miniszter adjon ki felhívást az iskolai házirendek revíziójára, s ebben nyomatékosan álljon ki a szülői társadalommal való egyeztetés mellett (a házirend-revízióról adjon ki módszertani levelet, indítson sajtó- és médiakampányt, mely e dokumentum jelentőségét támogatná)
- akár az ÚMFT, akár az Új Iskola, Új Tudás program keretei közt kapjanak támogatást, pályázati lehetőséget azok az innovációk, melyek a szülői társadalom helyi aktivizálását szolgálják (ehhez készüljenek útmutatók, a „jó gyakorlatok” nyilvánossága biztosított)

Ennek keretei közt szóba jöhető elemek:

- = a szülői munkaközösségek tevékenységének élénkítése
- = az iskolaszék-program felélesztése
- = regionális, helyi szülőszervezetek létrehozásának ösztönzése, támogatása, működési feltételek biztosítása
- = a „Közösségi iskola” (community school)-program felélénkítése (egykor a Soros és a Mott Alapítványok támogatták Magyarországon)
- = a jól működő Comenius-programok nyilvánosságának segítése
- = „Együttműködő iskola” program kibontakoztatása (A Comenius Műhely Egyesület korábban benyújtott tervezete alapján)
- Jó nézettségű, jó olvasottságú médiában a fenti programokat, különösen a szülői ház és iskola kapcsolatát segítő állandó rovat, műsor finanszírozása, megrendelése
- Meggondolandó, hogy az önkormányzatok oktatási bizottságaiban külső tagként fokozni kellene a szülő-képviselők részvételi arányát.
- Támogatni azokat a pedagógusképzési, pedagógustovábbképzési programokat, melyek a szülői ház és az iskola kapcsolatát erősítő kompetenciákat fejlesztenek (a Sulinova dolgozott ki ilyen programot).